

MONSINJORAS JUBILIATAS ALBERTAS TALAČKA

Viešpats Kūrėjas Anykščių kraštą apdovanojo labai gražia gamta, išauginusia kūrybingų, jautrios sielos žmonių. O iš Anykščių parapijos XX a. išėjo, kiek menu, 12 kunigų ir 2 vyskupai. Malonu, kad ir dieviškosios Apvaizdos paskirtieji šion parapijon ją praturtina, išskleisdami savo Kunigystę, harmoningai įsijungiančią į tą gražų pasaulį. Vienas iš jų – taip neseniai čia 30 metų gyvenęs ir kunigavęs Monsinjoras Albertas Talačka.

1944 m., baigęs Šeduvos gimnaziją, rugsėjo mėnesį įstojau į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją, pirmąjį filosofijos kursą. Panevėžio vyskupijos klierikas Albertas Talačka buvo vyresniame teologijos kurse, bet mus suvedė bendruomeniškas gyvenimas, bendras tikslas.

Seminarijoje tuo metu mokėsi apie 400 klierikų. Bet 1946 m. rudenį sovietų valdžia staiga pranešė, kad Kauno seminarijoje bus leista mokytis tik 150 klierikų iš visos Lietuvos, o Vilniaus, Vilkaviškio ir Telšių kunigų seminarijos bus uždarytos. Tikėjimas buvo persekiojamas, tad bažnyčios vadovybė vyresniojo kurso klierikus išsiuntė į parapijas baigti studijų ir pasirengti kunigystės šventimams. 1947 m. birželio 29 d. Panevėžio vyskupas Kazimieras Paltarokas Katedroje įšventino kunigais keturis Panevėžio vyskupijos kandidatus Albertą Talačką, Bronių Strazdą, Joną Juodelį, Joną Butkį ir paskyrė vikarais parapijose. Tuo metu stigo kunigų, nes vieni buvo areštuoti, kitus mirtis jau buvo išvedusi į Amžinybę...

Kunigas Albertas buvo kilęs iš Krinčino parapijos, Pasvalio rajono. Tėvai – darbštūs, pamaldūs ūkininkai. Šeimoje buvo trys broliai, Albertas – jauniausias šeimoje. Sesuo, grįžusi iš Sibiro tremties, senatvėje glaudėsi pas brolių kunigą Anykščiuose, čia ji ir palaidota. Šalia jos kartu su parapijiečiais kapinėse ilsėtis nusprendė ir Monsinjoras.

Albertas, baigęs Pasvalio gimnaziją, mokytojavo. 1942 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją. Vikaravo Šeduvoje, Panevėžio Katedroje. Iš čia buvo perkeltas į Lukštus (Rokiškio raj.) klebonu. Komunistinei valdžiai areštavus Rokiškio kleboną dekaną prelatą Vladą Butvilą, kun. Albertas Talačka paskiriamas į Rokiškį klebonu ir dekanu. Po 18 metų, 1969 m. kovo 12 d., skiriamas į Anykščius klebonu. Tai buvo paskutinis skyrimas į darbovietę, kurią 1999 m. gruodžio 12 d. teko palikti ir į Kristaus paruoštą bei asmeniškai pelnytą būseną nukeliauti.

Kunigas Albertas buvo Dievo apdovanotas talentais. Išsiskyrė ne tik gražia išvaizda, gražiu balsu, bet gabumais mokslui, gera orientacija, buvo praktiškas, nuoširdus, patrauklus. Visada buvo inteligentiškas, tvarkingai apsirengęs, bet ne dabita. Elgsena aristokratiška, bet ne guvernančių augintinio.

Pati didžiausia Dievo dovana jam buvo kunigystės pašaukimas. Kunigystė kunigui Albertui buvo ne rūbas, kuriuo apsirengiama, bet gyvenimas vienybėje su Kristumi ir prasmingas veikimas teikiant sakramentus, meldžiant malonių su kartu su Juo, nes Kristus sako „Be manęs jūs nieko negalite padaryti“. Kristus pasidalino kunigyste su kunigais. Kunigas kasdien aukoja šv. Mišių auką su Kristumi. Kunigystės didybė kyla iš aukos, nes Kristus žmonijai grąžino prarastą antgamtinį gyvenimą savo gyvybės auka. Kunigas Albertas – tarpininkas tarp Dievo ir žmonių – dalino žmonėms Kristaus aukos vaisius. Savo gyvenimą jis paaukojo kaip karys, budėdamas kunigiško pareigingumo poste, kiekvieną dieną ar naktį nusiteikęs kiekvienam patarnauti be jokių išėiginių dienų. Kunigas Albertas niekada nedejavo, kad kunigystė sunki našta. Jis sekė Kristaus žodžiais „Aš atėjau ne viešpatauti, bet tarnauti“. Tarnaudamas žmonėms, bendraudamas su jais tikėjimo šviesoje, kun. Albertas džiaugėsi ir dalinosi jų gražiu gyvenimu, guodė, drąsino, stiprino juos kančioje, nelaimėje, artimųjų netektyje, jautėsi žmonėms reikalingas, gera darantis.

Šventasis Raštas kalba „Viskas išeina į gera mylintiems Dievą“ (Rom 8,28 – red.). Kaip kitaip būtų galima turėti drąsos Dievo tarnystėje, jei joje nėra žadama jokios vilties, paguodos, džiaugsmo, o nuolat kalbama apie kančią ir skausmą bei pažeminimą Kunigas Albertas ieškojo stiprybės, dvasinės šviesos nuolat bendraudamas su Dievu – melddamasis. Rytai meldavosi iš brevijoriaus, mąstydamas; kasdien aukodavo šv. Mišių auką, priimdavo Kristų šventojoje Ostijoje. Kalbėdamas rožinį ir atlikdamas kitas religines praktikas, gyveno Marijos globoje.

Kunigas Albertas kitus galėjo gaivinti Dievo malonės gyvenimu, nes ir pats tuo gyvenimu gyveno. Jis nesididžiavo nei talentais, nei gražia išvaizda, nei gražiu balsu. Nesuviliojo jo pasaulis, nesugundė piktoji dvasia, neišgąsdino nei komunistinės okupacijos grasinimai, nei Bažnyčios persekiojimai. Viso to pasiekama ne gaudant tai, kas lengva, malonu, pelninga, bet gyvenant budėjimu, kova, malda, darbu. O darbas buvo ne tik pastoracija, bet ir ligonių bei parapijos lankymas, pamokos mokykloje. Ir visur – tvarkingas, punctualus, taktiškas, pamaldus.

Jam dar teko ir rūpesčių našta dėl gražiausios gotikinės bažnyčios Panevėžio vyskupijoje – Rokiškio bažnyčios – remontų. Reikėjo ieškoti lėšų, medžiagų, leidimų, meistrų. Mums teko bendradarbiauti – būdamas Krekenavos parapijos klebonas, 1961 m. remontavau nuo karo ir laiko nukentėjusią bažnyčią. Darbus vykdė Šiaulių darbininkų brigada, vadovaujama kvalifikuoto restauratoriaus Kosto Meiliūno. Jie jau buvo atstatę Šiaulių Šv. Petro ir Povilo bažnyčią bei jos bokštą, Ramygalos bei Anykščių bažnyčių bokštus. Atvykęs kun. Albertas prašė, kad juos išleisčiau Rokiškio varpinės remontui, nes artinosi ruduo. Krekenavoje lauko darbai jau buvo atlikti, viduje galima dirbti ir žiemą, taigi „prieteliškai“ krikščioniškai sutarus, darbai buvo padaryti ir Rokiškyje, ir Krekenavoje. Tuo pat metu Krekenavos bažnyčią dekoravo menininkas Povilas Andriejauskas, grįžęs iš tremties Sibiro lageryje (jis iš viso išdekoravo Lietuvoje 56 bažnyčias!). Dekanas Albertas, turėjęs Dievo duotą meninį skonį, pakvietė jį dekoruoti ir Anykščių bažnyčią, o vitražistei Marijai Anortei Mackelaitei pasiūlė Anykščių bažnyčią papuošti vitražais. Pagerbdamas kunigą, tremtinį, didįjį patriotą Klemensą

Kairį, Monsinjoras Albertas pasirūpino garbingu jo atminimo įamžinimu... O kur dar kiti darbai, paveikslai... Gyveno prasmingą, turtingą, kilnų gyvenimą. Be rūpesčio ir darbo negyveno...

Malonu buvo bendrauti su kunigu Albertu – visada nuotaikingas, užjaučiantis, nuoširdus. Kaip vyskupas K. Paltarokas sykį man jį apibūdino – simpatiškas. Mus siejo graži draugystė.

Vysk. K. Paltarokui paskyrus mane klebonu į Onuškę, 1950 m. spalio mėnesį ten ir nuvykau. Lukštų parapijoje klebonavo kun. Albertas Talačka. Kadangi buvo Nekalto Prasadėjimo Švenčiausiosios Motinos Marijos atlydai, tai prašiau jo talkininkauti atlyduose ir sakyti pamokslus. Atvyko iš vakaro su Juodupės klebonu, nakvojo, rytą Rarotose ir kitose šv. Mišiose sakė gražius pamokslus. Žmonės džiaugėsi, kad atlydai buvo gražūs. Dar ne vieną kartą dekanas kunigas Albertas pas mane atlyduose Onuškyje talkininkavo.

Klebonaujant kunigui Albertui Rokiškyje, mane pakvietė vasarą į Švenčiausiosios Jėzaus Širdies atlydus aukoti šv. Mišių auką – Sumą ir pasakyti pamokslų. Žinoma, ir klausyti išpažinčių – tuomet būdavo eilės prie klausyklių.

Vieną vasarą kun. Albertas pas mane Onuškyje trumpai atostogavo. Gyvenome sename name, kažkada buvusioj klebonijoj. Nuėjom nusimaudyti į ežerą. Mus pamatė ganę karves vaikai ir tuoj pat šaukdami pranešė kitiems „Pas mus klebonas atvažiavo, klebonų klebonas!“ (jie nežinojo dekanų titulo).

Gyvenant Onuškyje, prieinamiausia priemonė buvo dviratis. O į Rokiškį – 23 km. Pripratau bendrauti su nuoširdžiais onuškėčiais, ypač su jaunimu, gausiai dalyvaujančiu šv. Mišiose. Susibičiuliavome su dekanu ir kitais kunigais. Netikėtai gavau iš vysk. K. Paltaroko laišką, kad mane nori paskirti savo sekretoriumi – kancleriu. Vyskupas tada gyveno Vilniuje ir valdė Panevėžio vyskupiją bei Vilniaus arkivyskupiją. Sovietams okupavus Lietuvą, 1944 m. netekom namų. Mama gyveno pas mane Onuškyje. Kilo klausimas, kaip man apsispręsti. Dekanas Albertas nedvejodamas skatino vyskupui padėti, be to, prieš kunigystės šventimus pasižadėjau būti vyskupui klusnus. Taigi išvykau į Vilnių, mama apsigyveno pas mano seserį.

1995 m. gegužės 24 d. Monsinjoras Albertas dėl sveikatos atsisakė klebono pareigų. Žinojau jo pageidavimą, kad aš perimčiau pareigas. Ir vyskupas pritarė, kad buvęs Anykščių vikaras po 45 metų būtų klebonas. Netikėtai viskas pasikeitė, ir teko priimti kardinolo Vincento Sladkevičiaus paskyrimą Kauno kunigų seminarijos vicerektoriumi.

Monsinjorą Albertą, varginamą labai sunkios Alzhaimerio ligos, jau nebeatsikeliantį iš lovos aplankiau namuose. O paskutinį kartą apsilankę matėme ir žaizdas kūne, ženklinančias skausmą. Kalbėti nebegalėjo, bet išvykdami su bažnytinio teismo oficiolu paprašėme atsisveikinimui mus palaiminti. Suklaupėme, ir jis taisyklingu kryžiumi labai gražiai mus palaimino. Jį palaiminę, su skausmingu liūdesiu išvykome, palikę jį Dievo gailestingumui bei padėkoję šeimininkei seselei Valytei, kuri ilgą laiką Monsinjorui padėjo ir ligoje slaugė.

Dėkingas esu ir savo mokslo draugui Algiui Ladigai, kuris MonsinJORUI negalioje buvo kasdieninė pagalba. Jau ir jis yra išskeliavęs pas Viešpatį...

Šviesaus ir garbingo Bažnyčios ir Tautos Vyro netektis buvo labai skaudi. Eidamas 78-uosius metus, labai uoliai tarnavęs Viešpačiui, išvyko pas Jį.

Ačiū Viešpačiui, kad Lietuvos Bažnyčia ir anykštėnai jį turėjo. Jis paliko gražių, meniškų paveikslų – tikrų vertybių, bet dar reikšmingesnis jo dvasinio gyvenimo bei kunigo asmenybės palikimas. Manau, kad jautrūs anykštėnai, reikšdami dėkingumą MonsinJORUI, laikysis to, ko jis Evangelijos šviesoje mokė ir skleidė, savo gyvenimais liudys ištikimybę bei meilę Kristui.

MonsinJORO Alberto laiškas man:

Prakilnūs Kanauninke Kun. Broniau,

Mes visi laukiame Jūsų, ypač aš, bent anksčiau priesaiką, tada bus tikra, kad yra klebonas, dekanas.

Priesaiką tiktų priimti MonsinJORUI Kancleriui. Jis galėtų atvykti į tėviškę.

Kodėl taip noriu, paaiškinsiu žodžiu, kai atvyksi.

Laukiu. Su Dievu

Kun. Albertas

P.S. Linksmų Šv. Velykų

Prakilnūs Kanauninke,

Praėjusį šeštadienį Jo Ekscelencija vyskupas paprašė, kad aš raštiškai atsisakyčiau savo pareigų. Tą ir padariau.

Dabar laukiu Jūsų.

Ateina Šv. Onos atlaidai, nieko neturiu, kas pamokslus sakytų. Vis apie Jus galvoju. Liepos 31 d. Jūsų buvimas per atlaidus būtų didelis džiaugsmas. Jei galėtumėt, praneškite. Žmonės Jūsų laukia. Taip gandas pasklido.

Man leidžia į veną vaistus, dėl širdies parengiu ir užbaigsiu. Ligonis.

Kun. Albertas

06.30

Kan. Bronius Antanaitis